

DOMOVINA

Oglaš:

za 1 m x 60 inšeratnega stolpča mali 80 vinarjev, vradni 1-20 K, poslano, posmrtnice in reklame 2 K. Večkratne objave popust.

Izbaja ob ponedeljkih, sredah in petkih.

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Šodna ulica 8. Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva c. 16, Tel. 72.

Naročnina:

Za celo „Domovino“ (trikrat na teden) mesečno 3 K, četrtletno 9 K, polletno 18 K, celoletno 36 K. Petkova številka mesečno 1 K, četrtletno 3 K, polletno 6 K, celoletno 12 K.

Najnovejše vesti.

Kriza.

Beograd, 12. avgusta. (Izv. por.) Danes popoldne se je zdelo, da je sporazum glede rešitve krize že dosežen, ker se je dr. Vesnić v vseh spornih točkah, in to glede agrarne reforme, izvoza in pokrajinskih vlad sporazumel z Demokrasko zajednico. Ko pa je pozneje dr. Vesnić konferiral s svojimi pristaši, se je ugotovilo, da vlada neko nesporazumljenje. V čem obstoja, se do danes zvečer ni moglo dognati, ker Vesnić demokratom še ni obrazložil stališča Parlamentarne zajednice.

Glede agrarne reforme je Parlamentarna zajednica v bistvu sprejela mnenje demokratov; ravno tako je mnenje Demokrasko zajednice zmoglo tudi v izvoznem vprašanju.

Beograd, 12. avgusta. (Izv. por.) V Parlamentarni zajednici se je pojavilo nesoglasje, ki se kaže zlasti v tem, da je dr. Ninčić izjavil, da ne vstopi v kabinet, oziroma da pod nobenim pogojem ne sprejme več trgovinskega portfelja. Parlamentarna zajednica mu ponuja sedaj ministrstvo za konstituanto.

LDU Zagreb, 12. avgusta. Današnji „Hrvat“ prinaša iz Beograda nastopne informacije: Ako demokrati ne popuste v svojem dosedanjem stališču, je zelo verjetno, da dobi dr. Vesnić nalog, sestaviti vlado brez demokratov. Enako je možno, da dr. Vesnić ne stopi v koncentracijski kabinet, ako ostane v veljavi dogovor glede svobodnega izvoza, ker smatra, da je to nevarno za prehrano vse države.

Shod beguncev v Zagrebu.

LDU Zagreb, 12. avgusta. Vodja tržaških Slovencev, dr. Josip Wilfan, namerava tu sklicati sestanek uglednih rodoljubov, na katerem bodo razpravljali o razmerih v zasedenem ozemlju.

Turki podpisali mir.

LDU London, 11. avgusta. (DunKU — Brezlično.) Turška mirovna pogodba je bila včeraj v Sevresu podpisana.

Dr. Beneš v Beogradu.

Praga, 12. avgusta. (Izv. por.) Zunanji minister dr. Beneš odpotuje danes v Beograd, da se posvetuje z jugoslovanskimi državniki o splošnem položaju in o vseh vprašanih, ki interesirajo obe državi. Dr. Benešovo potovanje v Rumunijo odpade, ker je njegova navzočnost vsled trenutnega mednarodnega položaja v Pragi neobhodno potrebna.

Solidarnost med češkimi in nemškimi socialisti.

Praga, 12. avgusta. (Izv. por.) Dne 11. t. m. se je vršilo tu zborovanje izvrševalnega odbora čeških socialistnih demokratov, katerega so se udeležili tudi zastopniki nemške delavske stranke na Češkem, ki so izjavili, da bo nemški proletariats skupno s češkim preprečil vsah napad madžarskih reakcionarjev na češkoslovansko republiko. Izdan je bil skupen proglas na češko in nemško delavstvo, v katerem se naglašja popolna solidarnost obojega proletariata, ki ne bo nikdar dovolil, da bi ententa prevažala skozi češkoslovansko republiko čete ali pa orožje za boj proti Rusiji.

Železničarji v Avstriji groze s stavko.

Dunaj, 12. avgusta. (Izv. por.) Zastopniki železničarskih organizacij v Avstriji so predložili vladi nove mezdne zahteve in zagrozili z eventualno stavko, ako se ne izpolnijo njihove zahteve.

Rusko-poljska vojna.

Pariz, 12. avgusta. (Izv. por.) Lloyd George je nasvetoval Poljakom, naj sprejmejo ruske mirovne pogoje, Francija na drugi strani pa je priznala generala Wrangla za regenta Južne Rusije. Splošno se opaža zelo močno nesoglasje med Anglijo in Francijo v rusko-poljskem vprašanju. Časopis „L'Oeuvre“ piše: Pustolovščina v Sibiriji je stala Kolčaka življenje, Francijo pa 800 milijonov frankov. Ne vemo, kaj nas je stala Denjkinova pustolovščina, vemo samo, koliko je boljševikom nesla, namreč: municije za eno leto. Wranglova pustolovščina nas bo stala še več, namreč zveze z Anglijo.

Kopenhagen, 12. avgusta. (Izv. por.) Angleško vojno brodovje je priplulo v Finski zaliv. Zinovjev je izdal na petrograjsko prebivalstvo vsled tega poziv, v katerem naglašja, da se bo vsak poizkus napada na Petrograd preprečil.

LDU Pariz, 12. avgusta. (Brezlično.) List „Temps“ javlja iz Varšave: Sovjetska vojska se bliža Varšavi od severa, severo-vzhoda in od vzhoda. Severno krilo je mestu najbližje. Tam je položaj najbolj opasen.

Sestanek Tusarja in grofa Sporza v Benetkah.

Rim, 12. avgusta. (Izv. por.) V sredo je imel češkoslovanski ministrski predsednik Tusar v Benetkah sestanek z italijanskim zunanjim ministrom grofom Sforzo. Razpravljalo se je o ruskem vprašanju kakor tudi o političnih in gospodarskih odnosih med Češkoslovansko in Italijo.

Še en zgled Protić-Koroščevega gospodarstva.

V zadnji seji ministrskega sveta je finančni minister Kosta Stojanović s številkami dokazal nemogućnost ministrov Korošca in Drinkovića, ki sta s svojim gospodarstvom in zapravljanjem izpraznila vse blagajne in ne moreta niti izplačevati svojih uslužbencev. Pa tudi v drugih ministrstvih, kjer gospodarijo razni radikalni strokovnjaki ni mnogo bolje, kar je dokazal sedanjí trgovski minister Ninčić, poprejšni minister financ žalostnega spomina. Ne samo, da ovira izvoz predmetov, ki jih imamo v izobilju, ki bi jih prodali v inozemstvu na vseh trgih; še celo tam, kjer kaj dovoli, da se izveze, napravijo take napake, da ima država samo škodo! Vse pogodbe sklepajo površno, brez nasvetov in mišljenj strokovnjakov, kakor da so pozabili sami vsi modrost!

Tako so tudi delali, ko se je sklepala pogodba z Avstrijo glede izvoza žita in koruze. Sklenili so nekako pogodbo, ki je pravno prava nesmiselnost.

Kakor smo pred kratkim poročali, sklenjena je bila dne 5. julija letos med našo državo in Avstrijo pogodba za dobavo 1500 vagonov pšenice in 4000 vagonov koruze in sicer pšenico po 312-50 dinarjev, koruzo pa po 302-50 dinarjev za 100 kilogramov.

V pogodbi je bilo določeno, da ima eventualno znižanje izvozne carine za posledico tudi znižanje dogovorjenih cen. Znižanje izvozne carine je v resnici nastopilo in dogovorjene cene se vsled tega znižajo na 200 dinarjev za pšenico in na 160 dinarjev za koruzo. Po omenjeni pogodbi se je Avstrija zavezala, da založi 15 milijonov dinarjev kot kavcijo za izpolnitev pogodbe, ter da razun tega izplača vsak račun za izročeno žito v roku

treh dni. Rok za izročitev cele dogovorjene količine določen je do 15. avgusta.

Z ozirom na dogovorjene cene se je smatralo, da je pogodba zelo povoljna za nas, in ministrstvo trgovine ukrenilo je vse potrebno, da se izročitev blaga čim prej izvrši. Vso kupčijo je prevzela Centralna uprava, ki je res kmalu nakupila vseh 4000 vagonov koruze in 1500 vagonov pšenice in plačala koruzo po 115 do 120 dinarjev, a pšenico po 180 dinarjev 100 kilogramov. Velik del tega blaga je že naložen in z vlačilci odpravljen po Donavi do državne meje. Tudi ostala količina je že pripravljena za ekspedicijo. Avstrijska vlada pa do danes ni položila dogovorjenih 15 milijonov dinarjev za kavcijo, ampak vsega skupaj le 4 milijone. Od predloženih faktur izplačano je vsega skupaj le 16 milijonov, a dvakrat toliko je do tega trenutka še neplačanih. Medtem pa prispevajo nove fakture. Od 95 milijonov, kolikor približno iznaša vrednost cele že odpravljene količine, avstrijska vlada doslej ni položila več kakor 20 milijonov. Gre torej še za 75 milijonov. In kar je najlepše, Avstrija — kakor se kaže — sploh ni več voljna izpolniti sklenjene pogodbe, ker pravi, da nima denarja. Avstrijski delegat — kakor poroča belgrajska „Politika“ — je dobil izrecno naročilo z Dunaja, da razdere pogodbo tudi če bi to bilo nemogoče. Zaradi tega je odpotoval na Dunaj in dokler se čaka v Beogradu na njegov povratek, nahaja se Centralna uprava od dne do dne v kritičnejšem položaju. Blago se je izročilo, računi so se predložili; Centralna uprava ne more nazaj. Ona mora plačati dobavitelje, a nima denarja! Še huje je, ker dnevi potekajo, vlačilci na Donavi se množe ob državni meji, a ne gredo dalje. In poleg vsega tega bati se je za kvaliteto blaga.

Tako je cela zadeva prišla v zagato, iz katere ni izhoda. Ako bi mi razdrli dogovor, bi težko takoj našli kupce po isti ceni, ker so se žitne cene med tem znižale in bi na ta način Centralna uprava, oziroma država, trpela znatno materialno škodo. Ako pa bi mi hoteli do konca izvršiti pogodbo, potem bi edino finančno ministrstvo bilo v stanju, da celo kupčijo finansira ter počaka, da avstrijska vlada to naknadno plača. Finančno ministrstvo pa baje ni niti najmanj razpoloženo, da bi se upuščalo v to kupčijo. Ker je finančno ministrstvo odklonilo, da bi avstrijski vladi dalo predjem v dinarjih za šest mesecev na podlagi nizozemskih goldinarjev in švicarskih frankov, bo brez dvoma tem manj dovolilo predjem brez kake podlage.

Kakor stvar sedaj stoji, ostaja Centralni upravi edino še nada, da bo Avstrija v zadnjem trenutku vendarle izpolnila svojo obljubo v zmislu pogodbe vkljub njene želje, da se otrese te obljube.

V pristanišču v Baji stoji veliko število vlačilcev polnih s žitom in koruzo, a naprej ne morejo, na eni strani jih Avstrija noče plačati, a brez denarja jih Ninčić ne da, doma jih prodati ne more, a kaj z njimi, tega ne ve!

Škodo bo trpela le država, ki bo morala končno vendarle rešiti to vprašanje, ako hoče, da se vsa količina kupljenega in plačanega blaga ne pokvari!

Tako gospodarijo te gospodje z narodnim in državnim premoženjem!

Kako dolgo bomo to še trpeli?

OGLASI V „DOMOVINI“ SO NAJ-CENEJSI IN IMAJO VELIK USPEH. ZATOREJ: INSERIRAJTE!

Zahtevamo točnih pojasnil.

Nočemo se pečati z dogodki na Bledu, ker so isti že dovolj pojasnjeni, ali nekaj moramo še pripomniti in na to svojo zahtevo pričakujemo od merodavnih činiteljev točnega in jasnega odgovora. Stvar je namreč ta-le:

Pri Orlovskem obisku na Bledu so na vseh straneh ropotale vojaške strojnice, da so ljudje preplašeno bežali v hiše, ako so hoteli ostati živi.

Nastane vprašanje: Odkod Orlom na Bledu vojaške strojnice in potrebno streljivo? Dva odgovora sta mogoča: ali je dalo vojaško poveljstvo prirediteljem Orlovskega zleta na razpolago oddelek strojnice, torej z vojaškim osebjem, ali pa je prepustilo orožje Orlom samim v zabavo!

Eno in drugo je po vojaških predpisih („Zakon o ustroju vojske“ in „Pravila službe“, II. del) nedopustno in strogo prepovedano, kajti vojska se ne sme udeležiti nobenih strankarskih prireditvev, a še manj pa izročiti brez kontrole v porabo morilno orožje ljudem, ki lahko s streljanjem povzročijo veliko nevarnost.

Nam je popolnoma vseeno, kako so prišli Orli do vojaških strojnice, na prvi ali drugi način, hočemo pa in zahtevamo od vojaškega poveljstva točnega odgovora, kdo je dal Orlom strojnice na razpolago?

In še nekaj!

Na Bledu se je streljala in zapravljal muničija vse povprek, dasi vemo, da ne razpolagamo z nepotrebnimi municijami, ter je osnovno vojaško načelo: varčuj z municijami! Odkod Orlom toliko strojne municije?

Tudi na to vprašanje hočemo odgovora.

Zahtevamo, da se ta stvar točno preišče in dožene, kdo je postopal proti vsem vojaškim predpisom, a naše poslance opozarjamo, da naj v Narodnem predstavništvu zahtevajo od ministra za vojsko in mornarico jasnega odgovora!

Opozarjamo tudi na postopanje radovljiškega okrajnega glavarja, ki po naročilu dr. Brejca siplje iz rokava „eksemplarične kazni“ na ljudi, ki so zaradi varnosti prebivalstva opozarjali prireditelje tega streljanja na nevarnost.

Preko tega ne moremo molče in zato zahtevamo jasnega odgovora in točnih pojasnil!

Dopisi.

Iz Zagorja ob Savi. Dne 8. avgusta t. l. je priredila klerikalna Kmetijska zveza javen ljudski shod katerega se je udeležilo 12 klerikalnih kmetov. Govornika so si naročili iz Dobrega polja, in sicer nekega Žužeka. Shod bi se imel vršiti ob osmih v Zadrugnem domu. Govornik Žužek se je pa pred shodom nasrkal toliko opojnih pijač, da je bil nezmožen, da bi stoji na odru izpregovoril kako besedo. Majal se je sem in tja in končno so ga vinski duhovi tako omamili, da je pokazal zborovalcem vso notranjost svojega želodca. Kakor zatrjujejo očividci, sta bila deležna tega „žegna“ tudi kaplana Kos in Kokalj, ki sta se nahajala poleg „govornika“ Žužeka. Popoldne, ko se je Žužek nekoliko streznil, je prosil svojega klerikalnega somišljenika, naj posreduje, da ne bodo izvedeli o tem njegovem vrlo uspelem „bruhanju“ v Ljubljani. Somišljenik mu je to radevolje obljubil, rekoč, le nič se ne bojte, naša stranka vam ne bo zamerila, vsaj smo na to navajeni.

Trata v Poljanski dolini. Preteklo nedeljo so priredili tukajšnji dijaki (namreč iz škofovih zavodov) v klerikalnem domu na Trati nekako veselico, na kateri je neki kaplan naznanil, da se bo dne 22. avgusta t. l. vršila velika orlovska slavnost na Trati, na kateri se mora na vsak način ustanoviti društvo Orel, ker to pač ne gre, da bi Trata, bivša šusterščijska trdnjava, ne imela tega dičnega Orla, ki tako srčno hrepeni po habsburškemu Korlnu in izdajalskem Šusteršču. Kaplan je nekako ukazujoče pozival, naj isti dan vsi očetje pripeljejo svoje sinove in hčere na omenjeno veselico, kjer bo vpisovanje in obenem ustanovitev „Tratarskega Orla“. Da bodo naši Tratarci pravilno pojmovali, kaj je to Orel, je treba, da se našim ljudem v njihovo korist vsaj deloma opiše to pošast. Orel namreč ni nič drugega kot nekaj privesek klerikalizma, torej sredstvo, s katerim hočejo klerikalci čim dalje zaslepljevati in v temi držati naše ljudstvo s svojo šusterščijsko taktiko. O kaki resni gojitvi telovadbe in duševne izobrazbe pri Orlu sploh ni govora. Zato pa pristopajo k Orlu le ljudje, ki s svojo glavo sploh ne znajo misliti, torej v pravi pomeni besede sami čuki. Od izobraženih vstopijo k Orlu edino taki, ki računajo na kako mastno korito, s katerim

se na račun nevednežev (čukov) mastijo in polnijo svoje nenasitne žepe. Torej, Orel obstoji iz samih nevednežev, oziroma hinavcev. Če končno pomislimo tudi to, da je ustanovitelj Orla oni zloglasni in izdajalski Šusteršič, ki je 5. julija 1914 v družbi in navdušenem pritrdjevanju naših duhovnov (glej: Dokumenti Koroške stranke) pozivljaj na vojno proti našim bratom Srbom ter s tem odločilno pripomogel k izbruhu svetovne vojne, potem menimo in pričakujemo, da zlasti od strani onih mož in fantov, ki so vso grozoto vojne okusili na svoji lastni koži, ne bo nikakega navdušenja z Orlo. Vsak Tratar, ki ljubi Jugoslavijo, svojo domovino, naj pomni tudi to: če bi obstojala naša država večinoma iz Orlov, potem je več kot gotovo, da bi v kratkem času dobili zopet nazaj izdajalca in ljudskega izjemalca Šusteršiča in habsburškega Korlna. Z ozirom na to pozivamo pred vsem vse one Tratarce, ki ljubijo svobodo in ki imajo še količkaj pameti, da se orlovsko-čukarske slavnosti sploh ne udeležijo, niti ne darujejo nikakega daru v ta namen, pa naj jih na to nagovarja in berači kdorkoli pod to ali ono pretvezo. Pod nobenim pogojem ne vstopite v to pogubonosno čukarsko past, pač pa stanovitno in vztrajno pričakujte onega bližjega se dne, ko ustanovimo na Trati, oziroma v Gorenji vasi Sokola, odkritega boritelja jugoslovanske ideje! — Naše geslo bodi: Denar, ki bi ga imela zapraviti na orlovski maskaradi, prihranimo raje za veselico, katero priredi Narodna čitalnica v Gorenji vasi v mesecu septembru in katere čisti dobiček bo namenjen za zgradbo doma, ki bo resnično služil za duševno, telesno in gospodarsko izobrazbo našega ljudstva. Zatorej: proč z Orlom!

Šoštanj-Guštanj. Preko vrha Svete Uršule (1696 m), od koder se je odprl krasen razgled na še neosvojeno slovensko Koroško — so zleteli šoštanjski Sokoli v Guštanj, da tudi tam pripomorejo k okrepitvi Slovenstva. Res je sicer Guštanj še v nesporno Jugoslavijo odkazanem ozemlju, vendar se nahaja tik ob meji plebiscitnega ozemlja tako, da tako uspele narodne prireditve, kakor je bila omenjena, tudi zelo uspešno učinkujejo na prebivalstvo onstran meje glasovalne cone A, kjer za sedaj slučajno ni bilo primernih pogojev za tako prireditve. Pri delovanju za probujanje koroških Slovencev za plebiscit je itak bistvene važnosti, da se tudi primerno bodri vsled predvojnih in vojnih razmer narodno zelo potlačeno izzun glasovalnega pasa se nahajajoče obmejno Slovenstvo, ker more tvoriti le povsem probujeno ozadje zanesljivo oporo za uspešno delo med sosednimi glasovalci. Sokolski izleti v obmejnih krajih, ki so bili brez izjeme tudi posečani po šoštanjskih Sokolih — kakor v Gornjem gradu dne 18. julija t. l., v Mozirju dne 20. junija t. l., nadalje ustanovitev Sokola v Šmartnem (Rečici) ob Paki, ki je kot izhodišče Gornjesavinske doline zelo važna prometna točka, z dne 24. julija t. l., nadalje Sokolski zlet v Šoštanju dne 7. septembra 1919, v Velenju v zvezi s Ciril-Metodovo prireditvijo z dne 28. septembra 1919 ter za narodno stvar krasno uspela Sokolska zleta v Slovenjgradu z dne 11. julija 1920. in na Muti (s koroškim okrožjem mariborske Sokolske župe, to je Sokolskih društev v Muti-Vuzenici, v Marbeku, Guštanju in Pliberku) z dne 18. julija t. l. ter končno mnogobrojno obiskani zlet mariborske Sokolske župe skupno s celjsko župo v Guštanju z dne 8. avgusta t. l. kakor tudi ustanavljanje Jugoslovanskih Matič in koroških odborov ob koroški meji — so deloma vzbudile iz spanja narodno mlačne kraje, deloma čvrsto utrdili že vzbujene obmejne narodne postojanke. Slovenjgraški diletantski zbor s svojim izbornim orkestrom je izdatno podprl slovenjgraški-koroški odbor s prebitkom iz gledaliških predstav v Šoštanju, kjer je dne 31. julija t. l. gostoval z izvirno (Dolinarjevo) igro „Cigani“ ter v Šmartnem pri Slovenjgradu dne 1. avgusta t. l., dočim gostuje zopet šoštanjski diletantski zbor dne 14. avgusta v Slovenjgradu in dne 21. avgusta v Polzeli, da z dohodki opomore svojemu koroškemu odboru. Te medsebojne narodne prireditve, ki prepletajo vse obmejno ozemlje, uvrstijo ono narodno vez med prebivalci na bivši štajerski meji okoli plebiscitnega ozemlja, ki je neizogibno potrebna, da se more upati na uspeh pri plebiscitnem glasovanju na vzhodnem delu Koroške; ob zapadnem delu pa itak vztrajno in teneljito delujejo Gorenjska in Ljubljanska Sokolska župa in obmejno gorenjski Slovenci sploh. Tako obdano po vsem probujenem Slovenstvu in s pomočjo razumne gospodarske politike napram že po naravni legi k ostali Sloveniji gravitujoči koroški Sloveniji — zraste po sklenjenem glasovanju slovenska Koro-

ška z vso ostalo Slovenijo naravnim putem v eno telo.

J. S.

(Za dopise so odgovorni dopisniki, ker se uredništvo ne more vedno prepričati o njih vsebini. Zato je tem večja dolžnost dopisnikov, da poročajo vedno le čisto resnico.)

Gospodarstvo.

g. Izvoz sadja. Kakor vse kaže, bo letos Slovenija kakor tudi ostala Jugoslavija pridelala obilo sadja. Zaradi tega je poljedelsko ministrstvo postavilo posebno komisijo za izvoz, ki proučava to vprašanje. V sporazumu z ministrstvom saobračaja se je potrebno ukrenilo, da se prevoz sadja izvrši čim hitreje.

g. Platno iz Rusije. V Carigradu pričakujejo, da se bo cena platna znižala, ker se je tjakaj pripeljalo za več kot dve milijardi ruskega blaga. Blago prihaja iz Krima.

g. Cena premogu na Češkoslovaškem. Po poročilih iz Prage je ministrstvo javnih del odredilo pregled vseh premogovnikov v svrhu, da se dožene, je-li troški za eksploatacijo opravičujejo visoke cene premoga. Vlada bo potem storila korake, da se eventualno znižajo cene.

g. Avstrija kupuje dinarje. Na prošnjo generalnega komisarja avstrijske vlade, da se mu dovoli kupovanje žita za dinarje v naši državi, je gospodarsko-financijski odbor ministrov sklenil, da se dopusti avstrijski vladi, da nakupi dinarje pri Narodni banki, devizni centrali ali pri kakem denarnem zavodu. Avstrijska vlada bo nakupila za 170 milijonov dinarjev. Avstrijska vlada se obenem obvezuje, da bo sprejemala krone kot plačilo za nabave, ki jih naša vlada naroči v Avstriji.

g. Za naše pomorske interese. V Beogradu se je pretečeni teden vršila konferenca o pomorstvu in naših interesih na morju. Slovenski del našega naroda zastopala sta naš delegat v Parizu dr. Ribač in vodja tržaških Slovencev dr. Vilfan. Povod konferenci so dale izjave italijanskih ministrov Giolitti in Sforze. Po teh izjavah sporazumeli so se Italijani z Angleži in Francozi na konferenci v Spaa, da naj pripadejo kot odškodnina Italiji vse ladje bivše avstroogrške monarhizemši one ladje jugoslovanskih brodolastnikov, ki so bile registrirane v jugoslovanskih lukah. Te trditve so v očitnem protislovju s sklepom vrhovnega sveta z dne 21. novembra 1919, po katerem sklepu ni merodajna luka registracije, marveč narodnost lastnika brez obzira na luko. Nadalje se je po izjavi našega ministra za zunanja dela dr. Trumbića, objavljeni v angleški „Morning Post“, priznalo kot nadomestek za delno znižanje vojne odškodnine na konferenci v Spaa 250.000 ton ladij bivše avstroogrške mornarice. Po daljši debati je beogradska konferenca sklenila, da pozove vlado, naj zahteva od naše delegacije v Parizu točno poročilo v tej zadevi, ker je v vprašanju mornarice potrebna čim prej popolna jasnost. Poslanec Akačić naglašal je težak položaj naših pomorcev, ki so vsled rekvizicije naših ladij ostali brez zaslužka in kruha, ter zahteval, naj vlada finansira ladjedelnico v Kraljevi. Vsi člani konference so s to zahtevo soglasni. Ministrskemu predsedniku se je v tem zmislu izročila posebna spomenica.

Politični pregled.

Kakor se vidi so pogajanja za sestavo vlade dospela na mrtvo točko. Vršila so se sicer ta teden še pogajanja

o sestavi koncentracijske vlade,

ali na teh pogajanjih se je moglo samo ugotoviti, da je vsak sporazum nemogoč. Zastopniki ene in druge parlamentarne skupine so izjavili, da je nemogoče nadaljevati pogajanja, ker ni nikakega upanja, da bi prišlo do sporazuma. Kaj nastopi sedaj, ko so razbita vsa pogajanja, tega nam poročila ne povedo, ali kakor gotovo se more reči, da je vsako upanje, da bi se mogla sestaviti koncentracijska vlada, odveč, ker so nasprotstva tako velika, da ni mogoče dobiti srednje poti.

Med tem, ko smo v Beogradu brez odgovorne vlade, so nam Nemci s pomočjo antante odprli

mejo med plebiscitnimi conami.

Antanta je poslala v Celovec svojo komisijo, ki stoji, kakor se vidi pod komando italijanskega delegata, ki gleda na vsak način, da škoduje našim interesom. Italijanski delegati pa dobijo navodila od Nemcev, ki poskušajo na vsak način, da izzovejo v krajih, ki stojijo pod našo upravo nered!

To se jim je tu in tam že posrečilo, ker so poslali v naše kraje svoje zloglasne agitatorje. Naše oblasti so sicer že polovile nekaj takih tičkov, a prihajajo še vedno! Sedaj nam res ne preostaja drugega nego da se branimo sami; zaupali smo v pravičnost antante, pozivali v pomoč našo vladu, ali vse ni pomagalo prav nič, torej branimo se sami! Ako se niso drugi ozirali na naše pravične zahteve in pravočasne opomine, se tudi mi ne bomo ozirali na nikogar in naredili sami red, kakor bomo vedeli in znali! Zato bodimo pripravljeni na vse, ker čas je skrajno resen in vsako obotavljanje bi nam samo škodovalo!

Včeraj so se v mestu Minsku sešli poljski in ruski delegati glede dogovora

o poljsko-ruskem miru.

Po sporazumu z antanto zahteva Poljska v prvem redu zjamčeno neodvisnost in pa zagotovilo, da se Rusija ne bo vmešavala v poljske notranje zadeve. Ako bi Rusi ne pristali na te pogoje, tedaj bodo zavezniki v najizdatnejši meri podpirali Poljsko in ukrenili najenergičnejše mere proti Rusiji. Koliko bodo te mere pomagale, si lahko vsakdo predstavlja. Toda ako tudi so mirovna pogajanja v teku, ruska vojska nadaljuje svoje prodiranje. Po vseh znakih soditi, hočejo Rusi na vsak način zasesti Varšavo, a Poljaki so sklenili, da branijo svojo prestolnico do skrajnosti. Tako pride bržkotne pred Varšavo do velike odločilne bitke med Poljaki in Rusi. Tudi na vseh drugih frontah prodirajo Rusi zmagovalno in položaj poljske vojske je vsak dan težji! Na jugu so Rusi Poljake potisnili nazaj, a na severu so odrezali severno armado od središča. Položaj za Poljsko je jako kritičen.

Novosti.

n. Nov dnevnik. Prihodnji teden prične izhajati v Ljubljani nov dnevnik „Jutro“, ki bo posvečal posebno pažnjo prosvetnim, narodno-gospodarskim in socialnim vprašanjem. Istočasno je uredništvo posvetilo posebno pažnjo izvešteljski službi in „Jutro“ bo v tem oziru pač eden prvih jugoslovanskih listov. „Jutro“ bo pa tudi najcenejši jugoslovanski dnevnik, ker bo stala ena številka pri raznašalcih in v trafikih samo 60 vinarjev, mesečno pa 15 K. Našim prijateljem in čitateljem prav toplo priporočamo, da se naročijo na „Jutro“, v katerega vodstvu se nahajajo odlični jugoslovanski politiki, kakor dr. Žerjav in dr. Kramer (kot glavni urednik), katerih imena so porok, da bo novi dnevnik tudi eden najboljših jugoslovanskih listov. Uprava „Jutra“ se nahaja v Ljubljani, Sodna ulica št. 6, uredništvo pa Miškovičeva cesta v Delniški (preje Bambergovi) tiskarni.

b. Italijanski strahovi. Po poročilih nekih beogradskih listov se vrše med našo državo in neko angleško družbo pogajanja glede ustanovitve velike tovarne za eksplozivni material v Jugoslaviji. To poročilo je italijansko časopisje prineslo z debelimi črkami in kriči: pogledajte, Angleži podpirajo Jugoslovane, grade jim tovarne za municijo in razstreliva, a to je vse naperjeno proti „mirni“ Italiji, ki nima druge želje, nego v miru živeti s svojimi sosedi. Italijansko časopisje v svoji bojzljivosti pozivlja vse mogoče svoje zastopnike v Londonu in zavezniški konferenci, da naj predložijo angleški vladi nevarnost, ki preti miroljubni Italiji od te tovarne razstreliva, ki jo nameravajo Angleži zgraditi v naši državi. Pa so res junaki ti Italijani!

n. Organizacija mariborskih trgovcev. Mariborski trgovci so ustanovili „Trgovsko-prometni zavod“ kot delniško društvo legitimnih trgovcev. Ta zavod ima nalogo, da posameznim trgovcem po možnosti nabavlja potrebno blago z mnogo manjšimi stroški. Trgovcem ne bo treba naročeno blago plačati že mesece naprej, kakor je to sedaj običajno, marveč bodo plačali blago šele tedaj, ko ga prejmejo. Početna delniška glavica znaša pet milijonov kron.

n. Vatikan proti Jugoslaviji. Da javnost zopet enkrat vidi, kaka krščanska ljubezen navdaja Vatikan do nas, objavljamo, kar piše službeni list Vatikana „Osservatore Romano“ v svoji 166. številki od 13. julija v zvezi z govorom našega kraljeviča-regenta Aleksandra v Ljubljani. Vatikanski organ piše pod naslovom: „Govor prestolonaslednika Aleksandra v Ljubljani“: Regent je med drugim izpregovoril tudi sledeče besede: „Mednarodni aeropag, ki je jamčil svobodo malih narodov, ni bil pravičen proti nam in še najmanj proti Slovencem. Naši bratje ječe pod tujim

jarmom. Ta krivica ne more dolgo trajati. Za to lahko jamčimo.“ — Kratko in jedrnat. „Tuji jarem“ se nanaša na Italijo. Ako se te dve kratki besedi spojite s spominom na dolgo vojno in na žrtve, katere je imela Italija zaradi Srbije, potem postanete še značilnejši. In Giolitti misli še na direktni sporazum. Pokazal se je vedno spretnega in srečnega krotitelja nenasitljivih nasprotnikov in zato ni izključeno, da bo njegov bajni čar v kratkem deloval tudi na Jugoslovane in njihovega regenta. To bo v resnici največji uspeh današnjega dne in v ostalem zaslužen tudi za onega, ki je rešil Srbijo pogina. Hvaležnost je končno jako lepa čednost, tudi če se ne pojavlja prostovoljno. Radovedni smo, kaj porečejo naši klerikalci na to vatikansko predrznost in nesramnost? —

n. Kerenski o Rusiji in Poljski. Marcel Pays, urednik pariškega „Excelsiora“, je posetil bivšega predsednika ruske republike Kerenskega, ki se nahaja v Parizu, in ga zaprosil za izjavo o sedanjem položaju Poljske in Rusije. Kerenski mu je odgovoril, da je ententa sama kriva, da se je boljševikom posrečilo dvigniti narodno zavest Rusov s tem, ker so dovolili ofenzivo Poljske. On sam, kakor tudi njegovi prijatelji, so želeli zmago boljševiškega orožja, ker je bila poljska ofenziva naperjena v prvi vrsti proti enotnosti ruske države. Zavezniki se bodo kmalo prepričali, da so bili na napačni poti, ko so podpirali pretirana poljska stremjenja. Poljska ofenziva je probudila ruski narod in dala boljševikom priliko, da izrabijo narodno zavest v svoje agitatorične namene. „Porušite ograjo“, je rekel Kerenski, „ki loči mojo domovino od Evrope, pa se bo ruski narod sam in prostovoljno otresel peščice zagrizenih teoretikov in spletkarjev, ki ga sedaj tlačijo.“

n. Židovski pogromi v Ukrajini. Odkar je izbruhnila v Rusiji revolucija, je bilo v Ukrajini, ki neprestano menja svoje gospodarje, umorjenih okoli 138.000 židov. Tako vsaj je poročal ukrajinski židovski delegat Temkin na židovskem kongresu v Karlovih varih, ki se je vršil te dni.

n. Točenje alkoholnih pijač v delavskih kantinah. Kakor je izvedela zagrebška „Riječ“, namerava osrednja vlada prepovedati točenje in prodajo vseh alkoholnih pijač v delavskih kantinah in sploh v celem področju industrijskih naselbin. Ta ukrep je motiviran z zaposlenjem delavcev, ki vsled skrajšanja delovnega časa ter vsled pomanjkanja drugega zanimanja delj časa posejajo po kantinah in zapravljajo denar na svojo škodo in na škodo svoje rodbine.

n. Ing. Viktor Glantschnig v Köflachu na Štajerskem (Nemška Avstrija) objavlja kot poslednji poveljnik gorske topniške baterije 3/3 (pozneje 7/3) in kot upravitelj zbiralnega zaklada za invalide te baterije, da se naj najkasneje do 10. septembra 1920 vpošljejo nemško napisane prošnje vseh onih invalidov, oziroma svojcev po padlih te baterije, na splošno organizacijo vojnih invalidov za Slovensko ozemlje v Ljubljani, Gosposka ulica št. 3. Pozneje vposlane prošnje se ne morejo vpoštevati. Prošnje morajo biti uradno potrjene glede invalidnosti, kraja in datuma, kdaj je kdo bil ranjen, oziroma padel.

n. Prebivalstvo naše države. Po uradnih podatkih iz meseca julija znaša prebivalstvo naše države: Srbija 4.456.909 prebivalcev. Vojvodina 2.675.232, Črna gora 435.000, Bosna in Hercegovina 1.898.044, Dalmacija 645.666, Hrvatska in Slavonija 2.621.954, Slovenija 1.610.082 prebivalcev. Vsega skupaj 14.343.087 prebivalcev na 271.532 km². V tej statistiki pa ni uračunjena Istra, ki so jo Italijani zasedli v celoti. V slučaju, da bi pripadli vsi Jugoslovani v naše meje, imela bi naša kraljevina 16 milijonov prebivalcev.

n. Utonila je na Bledu dne 9. t. m. gđ. Kavčičeva, uradnica južne železnice v Ljubljani.

n. Pod tujim jarmom. V soboto so Italijani brez vsakega povoda obstreljevali neko hrvatsko ribiško ladjo, ki je plula v višini Reke in ubili s streli enega ribiča, ostale pa aretirali in jih odvedli v Italijo.

n. Regent Aleksander v Sarajevu. V Sarajevu se vrše povodom predstoječega prihoda regenta Aleksandra velikanske priprave za sprejem. Mestna občina je dovolila za priprave 2 in pol milijona kron.

n. Jugoslovani v Anversu. Vse naše športne organizacije so se pripravljale na olimpijado v Anversu, a ker je vlada v ta namen dovolila premajhen prispevek, so sklenile športne organizacije, da ne bodo sodelovale pri olimpijadi v Anversu. Olimpijade se udeleži le pri nogotekmi 25 jugoslovanskih igralcev.

n. Kongres zdravnikov. Minister za narodno zdravje je odobril tridnevni dopust (brez poto-

vanja) zdravnikom naše kraljevine, da se zamo-rejo udeležiti kongresa, ki se bo vršil v Zagrebu dne 6., 7. in 8. septembra letos.

n. Prijeti vlomilec. V noči od petka na soboto je bilo iz enega vagona pri tovarni cementa v Podsusedu ukraden blaga za 700.000 K. Orožniki so prišli vlomilec na sled ter so prijeli 12 članov velike tolpe vlomilcev.

n. Obisk grškega poslanika. Poslanik kraljevine Grške v Beogradu, g. Nikolaj Mavrudi, je odpotoval v soboto na oddih k Plitvičkim jezerom, kjer ostane nekoliko tednov. Pozneje obišče poslanik še nekatera hrvatska mesta in pride tudi v Slovenijo, da spozna tudi te kraje naše Jugoslavije.

n. Dopustni potni troški. Avstrijski državni urad za finance je dovolil, da smejo potniki, ki dohajajo v Avstrijo, jemanati s seboj po 5000 kron za osebo.

n. Domača tvornica znamk. Uprava državnih monopolov je instalirala popolnoma novo moderno tvornico znamk, ki bo zamogla zadostiti ne samo potrebščini glede znamk, ampak tudi državnih markiranih blanketov.

n. Eksplozija. Smodnišnica San Gervasio pri Florenci je v sredo zletela v zrak. Vsled silne eksplozije so bile tudi vse v bližini se nahajajoče hiše močno poškodovane. Pod razvalinami tvornice je obležalo polno mrtvih in ranjenih delavcev.

n. Občinske volitve. V nedeljo se bodo po Srbiji vršile občinske volitve. Glavni boj se bo bil med demokrati in radikali. Notranji minister je izdal v svrhu svobodne izvedbe volitev posebne naredbe, v katerih prepoveduje zlasti vsako vplivanje s strani uradnih organov, ki so bili dosedaj močna opora radikalcem.

n. Za predsednika našega zastopstva pri plebiscitni komisiji na Koroškem je namesto odstopivšega dr. Jovana Cvijića imenovan bivši poslanik v Londonu Jovanović, ki je že odpotoval v Celovec.

n. Diplomatični odnosi z Avstrijo. Ker je postala sedaj senžermenska mirovna pogodba že pravomočna, je ustanovila naša država pri avstrijski vladi svoje redno diplomatsko zastopstvo, in sicer je bil imenovan za prvega zastopnika legacijski svetnik Miroslav Janković.

n. Najdeno truplo. Na planini Vogu, kakih deset minut od demarkacijske črte, je našla naša orožniška patrulja pred par dnevi človeško okostje. Dognalo se je, da je ponesrečenec Anton Malenšek iz Maline na Belokranjskem, ki je bil leta 1918 ujet od Italijanov. Najbrže je ušel iz ujetništva in je pozimi vsled hudega mraza obnemogel in umrl.

n. Roparske tolpe v Makedoniji močno ogrožajo življenje in imetje tamošnjega prebivalstva. Vlada je v zadnjem času ukrenila obširne varnostne odredbe in dovolila prebivalstvu v lažjo obrambo tudi orožje. Pred par dnevi je vdrla močna roparska tolpa v vas Ljubinja, hoteč odgnati živno. Toda zadela je na združen odpor orožnikov in domačinov. Razvil se je hud boj, tekom katerega so bili roparji poraženi in so se moral z močnimi izgubami umakniti zopet v gorove.

n. Tešinske razmere hoče menda za vsako ceno ustvariti ententna plebiscitna komisija v našem plebiscitnem ozemlju na Koroškem. Odkar je demarkacijska črta odprta, čeprav z gotovimi omejitvami, nemškutarjem silno raste greben. Ni čuda. Celo najbolj razvpitim in od naših oblasti svojčas izgnanim nemškim hujskačem, se sedaj dovoljuje povratek v naše ozemlje, kjer nemoteno vreš nemško propagando in na nesramen način izživajo naše mirno prebivalstvo. Naše oblasti bodo imele vsekakor dela čez glavo, ako bodo hotele preprečiti, da se tudi na Koroškem ne ustalijo tešinske razmere, kar bi zlasti našim „prijateljem“ Italijanom silno dobrodošlo.

Razno.

r. Enotna obleka v Nemčiji. Iz Berlina se brzojavno poroča, da se pogaja nemška vlada s saksonskimi in turingijskimi oblačilnimi zadrugami glede izdelave enotne obleke za nemško civilno prebivalstvo. Obleka naj bi bila izgotovljena iz sukna, podobnega onemu, ki se uporablja za vojaške uniforme.

r. Eksplozija v škodovi tovarni. V nekem izoliranem paviljonu škodovih municijskih tovarn v Plznu se je pripetila pretečeni petek eksplozija težke granate, pri čemer je bilo 20 oseb ubitih, 8 pa težko ranjenih.

Za smeh in kratek čas.

Izborni čevlji. „Ali so pa ti podplati tudi res dobri in trpežni?“ — „Po so najboljši ameriški podplati; jamčim, da bodo držali celo leto.“ — „Ampak zgornje usnje se mi ne zdi posebno dobro!“ — „Lepo vas prosim, teh par tednov, kar bodo držali podplati, bo držalo tudi zgornje usnje.“

Slepec: „Gospod! Krona je ponarejena!“ — „Dovolite, kako veste to, saj je vendar na vaši tablici napisano, da ste slep.“ — Slepec: „Za božjo voljo, potem sem zamenjal tablico svojega brata. Jaz sem gluho!“

Predsednica abstinenčnega društva. „Zakaj ste pa izvolili za predsednico našega društva ono staro vdovo?“ — „Zato, ker je imela tri može in vse tri odvadila piti.“

Preveč zahtevano. Jetničar: „Hudorovič, pripravite se, jutri zjutraj boste obešeni.“ — Hudorovič: „Torej jutri po zajutreku?“ — Jetničar: „Ne, še pred zajutrekom.“ — Hudorovič: „Torej kar na prazen želodec? Tega pa res ne prenesem.“

Neprostopljiva šala. Nad pokopališkimi vrati je bilo zapisano: Meja med tem in onim svetom. Spodaj pa je bil nabit lepak: Zaprta zaradi kuge na gobcu in parkljin.

Urna ženska,

ki se dobro spozna po Ljubljani, se takoj sprejme kot sluga. — Ponudbe na upravnishvo „Domovine“ v Ljubljani, Sodna ulica 6.

POZOR! Prva **POZOR!**
jugoslovanska

urarska popravilna delavnica
≡ za stolpne (turnske) ure ≡

Ivan Seliškar, urarski mojster v Ljubljani,
Pot v Rožno dolino št. 10.

Kupujem vedno in v vsaki množini po naj-
višjih cenah: Brinjevo olje,
suhe gobe, fižol in druge deželne pridelke.

Nudim najnižje: Kavo, olje, riž, sveče, moko,
vžigalice, pravo slivovko, rum, ter razno
drugo blago.

M. Rant, Kranj.

Dospela mi je velika partija
izbornega belega
banatskega
vina
iz okraja Baje.

K 13.50 za liter.

V posodi kupoa K 13.30.

MILKO JESIĆ,
veletrgovina vina

Ljubljana Rudnik.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

Štritarjeva ulica št. 2. Podružnice v Splitu, Trstu, Celovcu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in Borovljah; bančna ekspozitura v Ptuj.

Delniška glavica
in rezervni okrog **K 50,000.000** —
Telefon št. 261.

Sprejema
vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev,
= valut in dovoljuje vsakovrstne kredite. =
Brzjavni naslov: „Banka“.

Delniška glavica:
K 30,000.000

Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana

Rezerve: okrog
K 10,000.000

Centrala: Trst. Podružnice: Beograd, Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Maribor, Metković, Opatija, Split, Sarajevo, Šibenik, Zadar, Ekspozitura Kranj.

Sprejema: Vloge na knjižice. — Vloge na tekoči
in širo-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. —
Rentni davek plača banka iz svojega.

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne
papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd.
Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in
inozemska mesta.

Daje predujme: na vrednostne papirje in na
blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovske
kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: Borzne naročila in jih izvršuje naj-
kulantneje.

Brzjavni naslov: Jadranska.

Telefon št. 257.

V torek, dne 24. avgusta izide

„JUTRO“

dnevnik za narodno gospodarstvo, prosveto in politiko.

„JUTRO“ ima prvovrstne sodelavce, najboljše in najhitrejše domače in tujezemske
vesti ter posveča osobito pažnjo gospodarskemu in socialnemu življenju.

== „JUTRO“ je najcenejši slovenski dnevnik. ==

Stane na mesec 15 K, posamezne številke 60 vinarjev.

Zahtevajte „Jutro“ po trafikah in pri raznašalcih.

Naročite „Jutro“ v upravnishvu „Jutra“ v Ljubljani, Sodna ulica št. 6.

Zahtevajte takoj „Jutro“ na ogled!

Zahtevajte takoj „Jutro“ na ogled!